

Mendelova
univerzita
v Brně

Ing. Věra Svobodová

Ústav vědecko-pedagogických
informací a služeb

E- knihy na MENDELU

Agronomická fakulta, Lesnicko-dřevařská fakulta,
Zahradnická fakulta

architektura a urbanismus, biologie a
ekologie, chemie, lesnictví, potravinářství,
zemědělství, stavebnictví, umění

Provozně ekonomická fakulta a Fakulta regionálního
rozvoje a mezinárodních studií

ekonomické obory, informační technologie,
kybernetika a informatika, politické vědy,
učitelství

Stávající stav:

- preferujeme trvalý nákup, v katalogu 2 637 záznamů elektronických knih, licence pro 1 simultánního uživatele.
- předplácené kolekce: Computer Science (14 tis. titulů), Lecture Notes in Mathematics (540 titulů)
- připravujeme Flexibooks: pilotní projekt, smlouva s Fraus Media, umožnění výpůjček e-knih knihovnou registrovaným čtenářům. Záznamy exportovány do katalogu knihovny, u záznamu se zobrazí volba „Vypůjčit si e-knihu“. Výpůjčkou se rozumí časově omezené (31 dnů) zpřístupnění e-knihy ve čtečce Flexibooks pro čtenáře. V rámci pilotu hradí výpůjčky knihovna.
- Jazyk e-knih: naprostá převaha angličtiny

Dostupnost/vyhledatelnost knih

Všechny tituly e-knih zpřístupněny přes discovery systém

- knihy v trvalém nákupu jsou v katalogu, využíváme nabízené MARC záznamy, ale vždy každý záznam zkontrolujeme a doplňujeme
- předplácené tituly jsou pouze v discovery systému

- přístup z jednotlivých platforem zůstává zachován kvůli přídatným funkcionalitám.
- vlastní nástroj? Ne.
- vzdálený přístup k e-knihám: stejně jako k ostatním EIZ, přes proxy nebo shibboleth.
- externí registrovaný uživatel: stejná práva jako registrovaný uživatel.

Využívání eknih

Srovnání počtu stažených plných textů* versus výpůjčky** včetně prodloužení

	2014		2015		2016	
E- knihy (2637 titulů + 2 kolekce) *	11 501	9,40%	14 696	15,17%	13 141	11,41%
P- knihy (430 tis. knih. jednotek) **	110 857	90,60%	82 175	84,83%	102 024	88,59%
výpůjčky celkem	122 358		96 871		115 165	

Offline stažení na externí čtecí zařízení – v minimální míře (cca 50 -70x)

Strategie akvizice e-knih

- propojení s doporučenou literaturou: nemáme
- centralizovaný nákup (profil fondu) versus nákup podle požadavku uživatelů: převažuje centralizovaný nákup zaměřený oborově podle projektu, zaměření uživatele
- využíváte/využili jste nějaký z demand-driven acquisition modelů? V minulosti Safari Business Books Online pro PEF, špatná spolupráce s uživatelskou skupinou, minimální zájem o změnu zpřístupněných titulů, ukončili jsme
- optimální obchodní modul do budoucna: ???
- spolupráce centrální a fakultních knihoven v oblasti e-knih: jsme celouniverzitním pracovištěm, neřešíme
- akviziční spolupráce s krajskými, vědeckými knihovnami: nyní ne, nedovedu si představit funkční praktický způsob jak koordinovat nákup a zpřístupnění v souladu s licenčními podmínkami.

Financování nákupu e-knih

- MENDELU má vícezdrojové financování nákupu knih: knihovna nemá vlastní prostředky na pravidelnou aktualizaci fondu, ten, kdo knihu požaduje (čtenář, řešitel, pedagog) musí zajistit financování. Nevýhodou je doplňování bez akviziční strategie, pouze na základě oborového zaměření a potřeb jednotlivých uživatelů.
- Jak velká část rozpočtu vaší instituce je věnována e-knihám?
Nerozlišujeme,
- Řešíte (a jak) překryvy v kolekcích? Jak je zjišťujete? Neřešíme.
- Jak řešíte proměnnost kolekcí (např. pro učebnice)? Pokud má být titul trvale dostupný, volíme trvalý nákup.
- Nákup jednotlivých titulů versus celá kolekce: záleží na podmínkách projektu a objemu financí

Rozhodování o nákupu knih

Jak velkou roli hrají následující parametry při rozhodování o nákupu e-knihy při její dostupnosti na více platformách

1. **cena knihy**
2. platforma, preference stávající, platform fee
3. digitální práva, možnosti stažení, tisku, počet SU apod.
4. snadnost nákupu (oblíbený český dodavatel)

Propagace e-knih

- běžnými prostředky (semináře, novinky v katalogu, aktuality), uvítáme tip, jak dělat dobrou cílenou propagaci.
- nabídka e-knih z našeho univerzitního vydavatelství v podstatě neexistuje.
- zásadní problém? Nikoliv technický, ale nedostatek financí.

Naše dotazy:

- Katalogizace e-knih: eknih vždy jako samostatná jednotka nebo v případě, že je v katalogu p-knih, přiváže se pouze link na plný text?
- Propagace nových přírůstků do knihovny – jakým způsobem děláte? Informujete příslušný ústav?
- České e-knihy, jak na ně? Máte v katalogu volně dostupné e-knihy (např. z edice cz.nic)?

Děkuji za pozornost.

Ing. Věra Svobodová,
Ústav vědecko-pedagogických informací a služeb
Mendelova univerzita v Brně
vera.svobodova@mendelu.cz